

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter. 434.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felölös szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:

Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fel évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Az ex-lex jegyében.

Május elsejével teljesen megszűnt létezni, ami eddig is csak phantom volt: megszűnt a törvény, jog és igazság uralmának a látszata is. Benne vagyunk a magyar alkotmányos életnek azon állapotában, mely az Ausztriával való természetellenes viszonynak torzszülöttje és a mi gazdag nyelvünknek megfelelő szava sincs: benne vagyunk az ex-lexben. Ki hitte volna! És ki hitte volna, hogy ezt a nyavalyát ugyanaz fogja ránk szabadítani, aki alig három éve úgy lépett fel, mint ugyanennek a nyavalyának Isten kegyelméből való orvosa. Jobb lett volna, ha akkor, mikor az ex-lex első ízben kezdte ki alkotmányos szervezetünket, nem segített volna ki bennünket kuruzsló módjára, gyorsan, mindenféle büvös formulák segítségével. Mert átment volna a nemzeti köztudatba az a meggyőződés, hogy az ex-lex betegsége ellen csakis egyetlen orvosság lehetséges és hogy az más nem lehet, mint önrendelkezési jogunknak minden irányban, az állami élet

minden terén és minden tényezőjével szemben való feltétlen és teljes elismerése. A míg ezt az orvosságot nem alkalmazzák, addig az ex-lex holmi enyhítő szerekek csillapítható, de életünkből el nem távolítható és minden percben kész arra, hogy újabb rohamot intézzon állami életünk nyugodt fejlődése ellen. — Mert e fejlődés másképp mint úgy amint az összes többi nemzetek és államok fejlődnek, nem képzelhető. A mi a szociális kérdést óriásra megnövesztette, az egyének szabad érvényesülése iránti törekvés minden áron, ugyanaz a törekvés szerepel az állami életben. És ez a törekvés ütközik lépten-nyomon azokba a természetellenes határokba, melyeket Ausztriával való áldatlan viszonyunk szab államiságunk és nemzetünk szabad fejlődése elé. A nemzeti hadsereg és önálló vámtérület sarkpontjai az állami önrendelkezési jognak és épen mi mondjunk le ezekről, kik nemzeti létünket mindenkor saját vérünkkel küzdöttük ki és őriztük meg és épen csak Ausztria kedvéért mondjunk le mindenről, a mi be-

cses és drága előttünk, melynek egyebet sem köszönhetünk, mint az elnyomatás számos évtizedeit és a legkeserűbb emlékeket. A függetlenségi párt, mely a nagyhatalom és egyéb hiú eszmék kedvéért végig kitartott, kötelességet teljesített, midőn minden megalkuvást félretéve kereken visszautasított mindent, a minek teljesítése új terheket, új rabságot jelent számunkra. Bánffyt az általa felidézett ex-lex buktatta meg. A jelenlegi ex-lex is kétségtelenül elnyeli majd áldozatát: de ezen áldozat nem lesz a nemzet függetlensége, hanem a kormány, mely a nemzeti közakarattal ellentétbe helyezkedve idegen és ellenséges érdekeket szolgál. E kormány uralmának alkonya lesz az új nemzeti korszaknak, a nemzeti erős felszabadulásának és érvényesülésének hajnala. Addig is csak forrongjanak a kedélyek a parlamenti zűrzavarok forogtegében, hogy annál jobban megtisztulva kerüljön ki a chaoszból a mi nemzeti ideálunk, a mi függetlenségünk szükségessége.

TÁRCA.

Itthon.

Elszakadtam tőled kedves szülőföldem;
Ámde amint gyakran: ma is hazajöttem;
Mint a jó fiút az anya kebelére,
Ölelő karjába:
Ugy hozott hő vágyam gyors repülő szárnya.

Itthon vagyok itthon; megered a könnyem.
Az öröm s boldogság megesurrantják könnyem:
Oh, mily édes sirtű a viszontlátásnak.
Ritka órájában!
És e boldog percet oly epedve vártam.

Mint a völgyöny szép menyasszonya báját:
Szemeim szépséged mindig megesodálják:
Szép vagy te énnékem, mindig elbájoló,
Mindig kedves, édes,
Bármikor lássalak: szívem gyönyört érez.

De a nagy örömben, ime, tüske hegye
Furódik jó mélyen érező szívembe:
Jaj! zarándokolnom kell a Rókus kertbe,
Hol a füzek lombja
Rá borul már három felhantolt sirdombra.

— Itt anyám; — ott apám, nem is egymás
[mellett,
Akik együtt küzdtek nehéz életrendet.
De a bokrok árnyán, ha felesendül a bús
Fülemile dalja:
A kesergő dalt tünemindkettő meghallja.

— Im itt jó testvérem, csak ma sirba téve,
Kit a zordon halál keblünkről letépe;
Elrepülő lelke most ring tent a légben
S reánk búsan néz le,
Majd tovább száll, hová vágyódott: az égbe.

Elsírom könnyeim és zokogok halkán.
Majd egy forró imát elrebeg az a kam.
Kérve a jó Istent, urát földnek, égnek:
Adjon nyugodalmat,
Kik a lét küzdelmén, mint mártírok haltak.

Eltávozom ismét; Isten legyen véled
Kedves szülőföldem! — Láta-e még téged?
Elbuesuzva tőled: leborulok búsan,
Le földed porába,
Csókomnak, könnyemnek hulljon reád árja!

Joachim Ágoston.

A zombori felső kereskedelmi iskola tanulmányútjából.

M O S Z T Á R.

Itta: Vértesi Karoly.

Stephanie-allé. — Húzták a Rákóczyt. — Minta szőlő. —
A Bunja forrásánál. — A tolvaj pásztor története. — Jó
ebéd, sok beszéd.
(Folyt és vége)

A Stephanie-allé mentén lombos kertben,
egy másik török kávéház. Zene szól benne.
A kávé török viseletben a kávékonyha előtt,
ajtó mellett, nagy csibukból eregeti maga körül
a füst felhőt, de figyelmez. Tekintetével

kiséri a kiszolgálást. Megtudván, hogy magyarok vagyunk, elhuzatja tiszteletünkre az obligáló Rákóczyt. A hangszerek recsegése, ropogása között is rá lehetett ismerni.

A hold nagyon előre haladt már a vándorutján, mikor a csillagfényes éjszakán hazaballagtunk. Minden jó volna az utazáson, csak az a nagy elfáradás ne volna, azt is hozzátehetjük ezuttal, hogy a görög templomot Mosztárban olyan magas helyre ne építették volna, és ha nem lett volna olyan nagy meleg, mikor fölbaktattunk. A szép kilátás keresése közülünk már többet elernyesztett, legkivált azokat, akik mohón kaptak rajta.

A Narenta hasonlóképpen szép vashidja mellett, az állami kezelés alatt álló, bármilyen, turisták által látogatott országba beillő Hotel Narenta virágos kertjében még egy feketekávévet vettünk magunkhoz. König tanár azt mondta: a sok kávétól nem bírunk majd aludni. Nem volt igaza. Mondtuk neki másnap, hogy Morpheus karjaiban csakhamar elszunnyadtunk fáradtan. Reggel az előállott kocsik zaja, még inkább a török inas ébresztett fel, mert Blagajba törekedtünk, hol a Bunja folyó ered és a honnét ami bácskai bunjevácainknak is az elnevezése.

Uti társaink legnagyobb részének a sorrendjében az egy órányira fekvő Radobolj-forrás megnézése volt, ahonnét van Mosztár vízvezetéke s ahonnét volt az már a rómaiak ide-

Dr. Reich Aladár beszéde a képviselőházban.

Dr. Reich Aladár orsz. képviselő a képviselőház f. hó 4-iki ülésén felszólalt az ex-lex tárgyában beadott miniszterelnöki jelentés kérdésében és minden izében logikus érvelésében és új eszmékben gazdag fordultatos fejtegetéseivel mindvégig feszült figyelemben tartotta a házat, mely zajosan ünnepelte képviselőnkét és a beszéd végeztével számosan siettek üdvözlésére, közöttük többen a szabadelvű-párt és a néppárt padjairól is.

A beszéd szószerint a következő:

Reich Aladár: T. képviselőház! Csak röviden akarok hozzászólni ehhez a kérdéshez és csak abból szempontból kívánom tárgyalni a miniszterelnök úr jelentését, hogy helyes volt-e, célszerű volt-e annak beterjesztése.

Rosenberg Gyula: Nem érdemileg tárgyaljuk!

Reich Aladár: A beterjesztés felett akarok kritikát gyakorolni!

Ballagi Aladár! A kinyomásról van szó!

Reich Aladár: Azt akarom fejtegetni, hogy a kinyomásról intézkedjünk-e vagy nem. (Helyeslés és zaj a szélső baloldalon.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, engedjék, hogy a képviselő ur szólhasson.

Reich Aladár: Miután a kormány belejutott a törvényen kívüli állapotba, törvényeink értelmében nincs joga ahhoz, hogy az állami bevételeket beszédje és az állami kiadásokat teljesítse. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: Lemodani, csak ahhoz van joga!

Gajáry Géza: Képviselői napdíjakat sines joga utalványozni? (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nincsen!) Majd beszélünk róla!

Lengyel Zoltán! A jobboldal felvette!

Gajáry Géza: Majd beszélünk róla, ki vette fel!

Elnök: Kérem a képviselő urakat a jobb- és baloldalon, szíveskedjenek a szónokot meghallgatni.

Lengyel Zoltán: Az egész kormánypart felvette, jó lesz szemünkre nem hányni! (Felkiáltások a jobboldalon: Nem igaz!)

Elnök: Csendet kérek a ház minden oldalán, Reich képviselő urnak van kizárólagos joga szólani.

Reich Aladár: A törvényen kívüli állapot logikai következménye az, hogy a kormány akármit tesz, minden cselekedete, mely a törvényen kívüli állapot által érintett kormányzati ágakra vonatkozik, ipso facto törvénytelen. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Miután a kormány nem kapta meg a törvényhozási felhatalmazást arra, hogy az állam kiadásaira az anyagi eszközöket beszédje és a kiadásokat azokra fordítsa: minden olyan intézkedéssel, a mely az állami bevételek igénybevételét megkivánja, alkotmányunkba ütközik. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nagyon természetes, hogyha az egész kormányzat törvénytelen, akkor törvénytelen annak minden mozzanata és törvénytelen az intézkedése is, mely megállapítja azt, hogy az a törvénytelen kormányzat milyen módon folytattassék. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Ép ezért a leghelyesebb, ha a t. kormány mentül kevesebbet tesz ezen időben. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Hogyha azt nézzük helyes volt-e az, hogy a miniszterelnök ur beterjesztette jelentését, első sorban azt kell vizsgálnunk, hogy szükséges volt-e, célszerű volt-e ezen jelentés beterjesztése.

Kubik Béla: Ilyennel inzultálja a házat!

Reich Aladár: Ha ezen jelentésének legkisebb haszna lehet, akár magára a kormányra, akár felelőségére, akár ami alkotmányunkra, nem lehet elvitatni annak a jogosultságát, hogy ezt a jelentését megtette; ellenben hogyha ezen jelentésnek mindezekre nem lehet a legkisebb befolyása sem, akkor szerény nézetem szerint a jelentés tárgyalásába bele nem mehetünk. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Parlamenti záptojás!

Reich Aladár: Azok szerint, amiket előre bocsájtottam, azt kell első sorban néznünk, szükséges volt-e ennek a jelentésnek megtétele? Az igen t. miniszterelnök ur azt mondta pénteki beszéde elején, hogy meg fogja mondani nekünk, miért tartotta szükségesnek.

Lengyel Zoltán: Ezzel adós maradt!

Reich Aladár: Vártuk. Meglehet, hogy a viharos ülés elsodorta beszédének előre meghatározott irányától . . .

Endrey Gyula: Az argumentumait!

Reich Aladár: . . . hanem tényleg az igéretnél tovább nem jutott. Azt megmondta, hogy minek nem akarja tekinteni a jelentésnek beterjesztését; megmondta, hogy az nem szépitő szer; megmondta, hogy az nem akar szurrogátum lenni; megmondta, hogy nem

akar a 14. §. utánzata vagy pótlása, vagy szükségrendelete lenni; hanem, hogy mi volna a hivatása és célja, azt nem mondta meg. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. képviselőház! Nagyon természetes, hogy ha ez a jelentés előttünk fekszik, miután a miniszterelnök ur nem mondta meg, hogy mire volt szüksége, akkor mi magunk kutassuk azt, hogy tényleg szükséges volt-e, célszerű volt-e, hogy mire volt jó. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: Hol a macska? (Derűtség.)

Reich Aladár: Mert, hogyha a törvényen kívüli állapotnak vége lesz és helyreáll a rendes, törvényes állapot, akkor teljesen mellékes ugy alkotmányjogi, mint adminisztracionális szempontból az, hogy ez a jelentés itt feküdt-e ház asztalán vagy nem?

Alkotmányjogi szempontból teljesen mellékes, mert a törvényes állapot helyreállítása után vagy megkapja a felmentvényt azokért az intézkedésekért, a melyeket az ex-lex alatt tett, vagy nem. Ha megkapja ezt a felmentvényt, megkapja ugy is, hogyha itt fekszik, megkapja ugyis, hogyha nem fekszik itt a jelentés.

Beöthy Ákos: Felesleges!

Reich Aladár: Akkor tehát felesleges. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hogyha pedig vád alá helyezik a kormányt azok miatt, a miket a törvényen kívüli állapot uralma alatt cselekedett, akkor eljárásának törvénytelenességét a legesekélyebb mértékben sem menti az, hogy a törvényhozás elé terjesztette ezt a jelentést. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A kormány felelősége tekintetében tehát teljesen irreveláns körülmény az, hogy beterjesztett-e ez a jelentés, vagy sem. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.)

Adminisztracionális szempontból éppen így állunk, mert miután a kormánynak nincs sem költségvetési, sem felhatalmazási törvénye, az állami számvéviszék vagy teljesíti az utalványozásokat, végzi a könyveléseket, minden tekintet nélkül arra, hogy bejelentette-e a miniszterelnök ur ennek az állapotnak bekövetkezését, vagy nem. De hogyha kötelességéhez képest a számszék megtagadja az ilyen kormányzathoz való hozzájárulását, akkor meg nem is bírja rákényszeríteni a miniszterelnök ur kötelességének megszegésére azzal, hogy utal arra, hogy hiszen beterjesztettem a törvényhozásnak, hogy mit fogok tenni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ugy hiszem, t. ház, ezekből természetszerűen folyik az, hogy sem nem helyes, sem

jében is. Akik ide törekedtek, azok tovább aludtak, mi nehányan azonban vállalkozóbbak, akik számára nem teremtették az Istenek a nyugalmat, jóval messzebb mentünk, igaz, kövezett jó uton, kényelmes hintókban.

A friss reggeli levegő fuvallata szemben, csakhamar elűzte az álmoságot s az ut kiindulásnál hallgattuk a katonák lögyakorlatának a puffogását. Bizony fogyasztják ezek bőven itt is a puskaport. Előbb nagy háboruban sem fogyott el ebből annyi, mint most a fegyveres béke idejében.

Balról a sikon feltűnik egy nagy darab jól művelt szőlőföld. Megtudtuk, hogy az állam kezelése alatt áll és a mintagazdaságban vincellér iskola van. Okszerű szőlő művelésre tanítanak benne és phyloxera-mentes gyökeket szolgálnak ki a szőlős gazdáknak. Az együttes étkezés és a Mosztárból való tovaindulás órájának a kitűzése gátolt meg a nagyszerű préházak és a terjedelmes pincék megtekintésében.

Blagajhoz, öreg várához, melyben a közepkorban bosnyák királyok is laktak, történelem és monda fűződik, nekünk azonban ezuttal a Bunja folyó forrásának az eredése von a várral koronázott hegy alján.

Kocsinról leszállva, törökkávázva rövid, de szép gyalogösvényen jutunk oda. A granátalfák virágzásban levén, a kertek szélén gyönyörködtünk a tűzvörös virágokban. Odább, szemmel alig észrevehető sziklarésekből a

fehér gyopár virág sok helyen bujt ki; nagy növésű havasi gyopár, szikla alján. Elláttuk a kalapunkat diszszel, Fülünkbe zúg a Bunja forrás, siettetve lépteinket. Az utolsó kanyarodásnál látjuk is már a tényszerű nélküli meredek sziklafalat, melynek üregeiben parti feeskék, vadgalamb családok, sőt hollók bírnak hábor.thatlan, nyugalmas otthonukat, melynek alatta barlangszerű nyílásból tömegesen tör elő szikla hegy aljából a hideg víz. Mig a felügyelő török ember oldogatja vasláncal lekötött csolnakát, addig mi a rom-mecsetet vesszük megnézésre, melyet egy lezuhanó, tömegéből elvált nagy szirtdarab tört ketté. Emberünk esodatörténetet beszél Omer basáról és seikjéről, akit a mecsetben agyonütött a hegyről leváló nagy kődarab és aki most itt van eltemetve. Bizonyosságul felmutatja a vas buzogányát. Annyi igaz — a meséből kihámozva, — hogy itt egy török szent van eltemetve, akinek sírjához sokan zarándokolnak. A buzogány, az meg akárki másé lehetett.

Csolnakba szállunk. Kifeszített vassodrony van a vízbarlang tulsó falába erősítve s onnét ide, partra vonva, itt hasonlókép megerősítve. A jámbor muzulmán vas markával a vas kötélbe erősen megfogózik s a víz sebjeiben a csolnakban meggörnyesztett testtel tereli a barlang felé a járművet. Mozogható kettős lánchurokkal van a csolnak azonfelül a vaskötélhez erősítve, azon esetre ha a víz sebje felülmulná izmos, esontos emberünknek

az erejét, a csolnakot el ne kaphassa az örvényes ár. Bevergődünk a cseppkőbarlang szerű, ijesztő hatású mélyedésbe, a szikla szájába. Véljük, hogy a fortyanással, nagy zúgással a kőhegy aljából előtörő víz csolnakostól fölforgat. Nem is sokáig időztünk bent, látva a ritka természeti jelenséget, mintha török üzött volna, iparkodtunk kifelé.

Mondják, hogy az a hatalmas vízfelbugygyanás, folytatásos víz ömlése, kifolyása volna egy másik, Zalom mellett elfolyó Zalomska nevű folyócskának, mert innét mintegy husz kilométernyire hegyüregben eltűnik. Meglehet. Beszélnek, hogy egy juhásztor bele dobt a botját a Zalomskába és a Bunjában fogta azt ki édes apja, a molnár. Apa és fiu magukra nézve értékesítették ezt a fölfedezést. A fiu, aki egy gazdag agának volt juhásztora, rövid időközökben egy juhót vágott le s azt a Zalomskába dobt, hogy az apja a Bunjában foghassa ki. A fiu farkasra fogta a nyáj fogyatkozását, de az aga gyanut fogott, megleste a dolgot, melynek az lett a szomorú vége, hogy egy napon az atya, bárány helyett a saját fiát fogta ki a Bunjából.

Délben társas ebéd volt a vasúti indóház nagy restaurációjának nyílt helyiségében, árnyas zöldben. Ez az ebéd arról nevezetes, hogy a jókedvünk hullámszáma itt ért legmagasabb fokot. Kovacevits István, a mosztári kereskedelmi iskola tanára nyitotta ki a felfelköszöntők zsilipét, éltetvén az egész utazó

nem célszerű ennek a jelentésnek betérjesztése. A kormányt nem menti meg, a törvénytelen állapotot nem javítja és nem helyettesíti a törvényt a legcsekélyebb mértékben sem. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Tehát most abból a szempontból akarom vizsgálni, hogy ha semmire se jó ez a jelentés, nem káros-e. És ha ezt a körülményt vizsgálom, konstatálnom kell, hogy alkotmányjogunknak egyik legsarkalatosabb tételét támadja meg alapjában ennek a jelentésnek megtétele; (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) megtámadja ugyanis a törvényhozásnak felétlen szuverén budgetjogát. Mert mit csinált azzal a kormány? Ez nem jelent egyebet, mint hogy a kormány idejön és azt mondja nekünk: te parlament, nem adtad meg nekem a felhatalmazást, hogy az állam jövedelmeit kezeljem, nem adtad meg nekem a jogot, hogy én az állami kiadásokat teljesítsem; de én dacára annak, hogy ez a te szuverén jogod, dacára annak, hogy te nem adtad meg nekem a felhatalmazást, mégis teljesíteni fogom mindazokat, a mikre nem adtál nekem jogot; teljesítem, dacára annak, hogy tudatában vagyok annak, hogy törvényteleniséget követek el az által. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ez annival veszedelmesebb és annival határozottabban kell ezt visszautasítanunk, mert egy precedensre hivatkozik az igen t. miniszterelnök ur és hivatkoznak rá többen: hivatkoznak arra a Bánffy-féle precedensre.

Kubik Béla: Populus Bánffyanus!

Reich Aladár: Mi ezt precedensnek nem ismerhetjük el, már azért sem . . .

Várady Károly: Mert akkor is törvénytelen volt!

Reich Aladár: . . . igen, mert törvénytelen volt és mert akkor is az obstrukciónak zürzavarában csak úgy átesúszott az és kikerülte a háznak figyelmét.

Pozsgay Miklós: De most éberek vagyunk!

Beöthy Ákos: Inkognitóban ment át!

Polónyi Géza: Senki sem tudta, hogy mi van benne. Most a »Neue Freie Presse«-ben egy nappal előbb tették közzé, mint ide bejelentették.

Reich Aladár: Most különösen ezért kell vigyáznunk, hogy ne történjék meg az, hogy most előzetes bejelentéssel és így a törvényhozás tudomásával folyják tovább a törvényen kívüli állapotban való gazdálkodás.

Endrey Gyula: Garázdálkodás!

Reich Aladár: Mert ha még egyszer megtörténik az, hogy ez az eset előáll . . .

Beöthy Ákos: Nem fog!

Reich Aladár: . . . akkor egy más kormány hivatkozni fog arra, hogy ezek a precedensek, a törvényhozásnak hallgatóságos hozzájárulása révén, szokásjoggá fejlődnek ki. (Ugy van a szélsőbaloldalon.) Ez ellen pedig nekünk a leghatározottabban tiltakoznunk kell, annyival is inkább, mert nekünk a hatalmak megoszlására nagyon kell vigyáznunk. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) mert a végrehajtó hatalom sokkal erősebb és sokkal agilisabb, mint a törvényhozó hatalom. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és nem szabad megengednünk, hogy a törvényhozás jogköréből a végrehajtó hatalom a legkevesebb jogot is elbitorolja. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ezek előre bocsátása után még csak azt akarom megemlíteni, hogy milyen a számszéknek szereplése ebben az ügyben. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) A számszéknek szereplését nagyon helyesen, nagyon szépen jellemezték Ugron Gábor s az imént Sebes Dénes képviselőtársaim és előadásukhoz nagyon keveset kívánok hozzáfűzni. Csak hozzájárulásomat fejezem ki, az ő felfogásukhoz és azt mondom, hogy a magam részéről is azt tartom, hogy az állami számszék egyrészt túllépte hatáskörét, másrészt megsértette a törvényt és megsértette a törvényhozás tekintélyét.

Kubik Béla: És összepaktált a miniszterelnökkel.

Pozsgay Miklós: Fegyelmet kell indítani, vizsgálat alá kell helyezni!

Reich Aladár: Hiszen az állami számszék-ről szóló törvényekben határozottan körül van írva az, hogy mi képezi a számszék feladatát és kötelességét. Benne van hogyan gyakorolja előzetesen az ellenőrzést, nevezetesen azt, hogy utalványozások a költségvetési törvény alapján történnek-e, azután a könyvvitelt gyakorolja az egyszerű és kettős könyvvitelt szerint és hogy a zárszámadások által utólagosan gyakorolja az ellenőrzési jogot. Azonban arról sehol egy szó említés nincsen . . .

Beöthy Ákos: Hogy költségvetés nélkül adjon felhatalmazást!

Reich Aladár: . . . hogy beleavatkozzék az aktív politikába a nélkül, hogy konkrét ellenőrzési ok vagy konkrét könyvelési működés alkalmával felmerült nehézség erre késztené. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ahhoz természetesen még kevésbé van joga, hogy a törvényhozásnak az intézkedése helyett, a melyet a megállapított költségvetés képvisel, elfogadjon irányelvül a kormánynak bármiféle,

törvényen nem alapuló intézkedését. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Törvényteleniség, alkotmány-szegés, semmi egyéb az egész dolog!

Reich Aladár: Mindezeknél fogva, t. képviselőház, arra kérem a t. miniszterelnök urat, hogy miután ennek a jelentésnek a legcsekélyebb haszna sem az ő saját felelőssége, sem a kormány felelőssége, sem a törvénytelen állapot megjavítása szempontjából nincsen, azonban ezekkel szemben határozottan felnünk kell attól a precedenstől, amit ez a jelentés megállapít, ne tekintse azt, hogy ellenzéki oldalról jött ez az alkotmány védelmére irányuló figyelmeztetés és vonja vissza benyújtott jelentését. Egyébként hozzájárulok Polónyi Géza t. képviselőtársam indítványához. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Felhívás Baja város közönségéhez!

A „Bajai Független Ujság” 13. számában megjelent vezércikkben röviden rámutattam az eszmére, hogy *emeljünk Kossuth-szobrot*, egyszersmint szerény adományommal az alapot is letettem a magasztos cél megvalósítására. Azonban mindeddig nem járult hozzá senki az alap gyarapításához. Hogy az eszme főlészínén maradjon, véleményem szerint szükségesnek tartom a következő felhívást intézni a polgártársakhoz:

„*Imádkozzunk*”, ezen szóval kezdé meg jeles költőnk Rákossy Viktor a czeplédi Kossuth-ünnepen mondott nagyhatalmú beszédét, mintegy jelezni akarván, hogy azon férfiú emlékének fog áldozni szavaival, kiről csak az imádsággal határos tisztelettel lehet szólni. Ha Kossuth ekkora tiszteletet érdemel mitőlünk, akkor iránta való kegyeletünk és szeretetünk ne csak szívünkben lángholjon, ajkainkon lebegjen, hanem méltó, hogy egy maradandó emlék örökítse meg az utókornak is az ő nagyságát. Ez az eszme foglalkoztatja az elméket a Kárpátok örök hóval fődött ormaitól, Fiume kies tengerpartjáig s mintegy jelszó gyanánt hangzik végig a hazán e felkiáltás: „*Szobrot Kossuth Lajosnak.*”

A lelkes honfiak megértve a szót, sietnek adományaikkal leróni a hála adóját a magyar szabadságharcok legkimagaslóbb alakja: Kossuth Lajos iránt, kinek viszontagságos élete a bölcsőtől a koporsóig a „*Szabadság, Testvériség, Egyenlőség*” hármas eszméjeért való küzdelemnek volt szentelve. Ezen eszmékért élt ő, ezen eszmékért lelkesült mindvégig halhatatlanul s ezen eszmékért küzdve lett idegen országoknak bujdosó martirja. De itt is csak honáért élt, hogy majdan, ha nemes szive megszűnik dobogni, áldott teste megmerevedik, nyugodtan térhessen meg örök pihenőre honfitársai közé, a vérrel áztatott, édes anyaföldbe.

Itt van már közöttünk, nagy kortársai mellett alussza ki az élet fáradalmait Ő, a nagyok között a legnagyobb. Mert ki volt minékünk Kossuth? — Apánk! S ki nagyobb az apánál? — Senki, csak egyedül az Isten! Ő a mi menygyei Atyánk, Kossuth pedig földi Apánk. S ha szent kötelességünk Istennek, menygyei atyánknak templomot emelni, hogy mindenhatóságáért ott imádjuk, áldjuk és magasztaljuk; akkor éppen olyan szent kötelesség Kossuthnak, földi apánknak szobrot emelni, hogy legyen talizmánunk, a hova bizvást mehetünk csüg-

társaságot, nevezetesen annak első vezetőjét Zsulyevits Ernő igazgatót, aki legott poharat fogott s emelvén azt, éltette az ipariskola igazgatóját és tanárait, egyben a magyar kereskedelmi muzeum jelenlévő képviselőségét. König Péter mosztári kereskedelmi iskolai tanár melegen tolmácsolta beszédét szerbül, Zsulyevits beszédének szelleméből folyólag igen lelkes szavakkal aposztrofálta azt az érdekközösséget, amely Boszniát és Hercegovinát Magyarországhoz fűzi. E szellem és intencióinak ápolóira, különösen a körükben megjelent uttörőkre, utazó társaságunkra emelte nagyon hazafias és meleg érzéssel poharát. E sorok írója éltette Mosztár város összes tanárait és tanítóit, mint a kultura leghatalmasabb terjesztőit. Az elmondott szavakra Kovacevits István a mosztári kereskedelmi iskola tanára hosszabban reflektálván, éltette a zombori kereskedelmi iskola növendékeit, mint a tanárok utódait a kultura zászlóvivésében, mire az ifjak elénekelték a Szózatot, melyet az egész társaság felállva hallgatott meg. A felköszöntések köze között szintén magyar dalokat énekelt a tanuló-ifjúság. König Péter tanár éltette e sorok íróját, mint utirajz író, kit már előbb is ismert az »Ország Világ«-ból. Végre ugyancsak e sorok írója dal márt nyelven éltette Mosztár város közönségét. Hosszúra nyúlt a bucsuzkodás a mosztári derék tanári kártól.

Novákovits Izidor vezető tanár további szálalás készíttéssel volt elfoglalva, szabad idejében úgy a látottakról, valamint a megtekintendők-ről magyarázott sok tudással. Ez a jeles tanár kitűnő szolgálatot tett már eleve, mikor az út megkezdése előtt Zomborban a felső kereskedelmi iskolában nagy hozzáértéssel másfél óráig tartott az egész utazó társaságnak, tehát az ifjaknak és a felnőttek társaságának szabad előadást a beutazandó országokról.

N. Rezső, kir. főmérnök, mint uti pénztárnok, sokszoros fáradozása által kötelezte hála maga iránt az utazó társaságot, időt takarítván meg egyeseknek s fáradságtól kimélvén meg mindannyit. Krump Vilmos tanár, mint a tanuló ifjúság egyik vezetője, ugyis, mint a tanulók társaságának uti pénztárosa, valamint dr. Duchon János, mint az egész utazó társaság orvosa, mind a ketten és Szobotka István tanuló, mint ügyes műkedvelő fényképészek, típusokról, tájakról, városokról, egyes épületekről sok felvételt csináltak, előhívott érdekes képeiket szétosztották az utitársak közt.



gedésünkben kitartást, tetteinkre áldást és munkánkra erőt könyörgeni.

Több helyen áll már az országban ilyen Kossuth templom, de Kossuth nem csak egyeseké, hanem az egész országé, azért nemcsak egyes városban, hanem minden községben, faluban, pusztán és tanyán sőt még az országutakon is kellene állani szobornak, hogy ez hirdesse mindenkinek, ki volt Kossuth Lajos?! Azért a jó példával előljáró városokat követve Baján is kell Kossuth szobrot emelni. Igaz, hogy városunk anyagilag szegény, de ilyen nagy és szép dolgok iránt való fogékonyságban igen gazdag. Nem lesz tehát a terv kivihetetlen ebben a városban, hol a Kossuth-nimbus oly nagy, hogy születésének századik évfordulóját ünnepelni úr és szolga egyforma lelkesedéssel sietett.

Karolják fel az eszmét a város vezető férfiai, kik már megmutatták, hogy nagy férfiak érdemeiért lelkesülnek s emlékeiket megörökíteni még a legnagyobb áldozatok árán sem riadnak vissza, megmutatták ezt akkor, midőn városunk nagy szülöttének Tóth Kálmánnak, a nemzet kiváló írójának szobrot állítottak föl a város polgárainak anyagi támogatása mellett. Alakuljon tehát a vezér-férfiakból Kossuth-szoboralap-bizottság, mely a beérkezett adományokat kezeli.

Vannak városunkban különböző pénz-intézetek, melyek nem zárkoznak el a jótékony teréről. Bocsássanak ezek a bizottság rendelkezésére bizonyos összeget a szoboralapra!

Vegye kezébe a szoborgyűjtés ügyét továbbá a sajtó, lépjenek föl a város polgárai: férfiak, nők, felnőttek és gyermekek egyaránt. Tartsanak e célra szinelőadásokat, bálokat, koncerteket mindaddig, míg csak a hatóság és polgárság fáradozását siker nem koronázza. Táncoljanak, vigadjanak, énekeljenek, csak hogy az alap meg legyen teremtve egy méltó emlékmű föllállítására!

Hozzátok is szólok gyermekek! Ha szüleitektől pénzt kaptok, ne adjátok hiába a való nyalánkságra, hanem gyűjtsétek szépen össze s küldjétek be a szoboralapra. Azután, ha majd a szobor már föl lesz állítva, milyen boldogan fog dobogni szivecskétek, ha meglátjátok. Hogyne! hiszen fölemeléséhez ti is hozzájárultatok!

Hozzuk tehát filléreinket, rakjuk le a hazaszeretet oltárára, hogy méltóképp örökíthessük meg emlékét nemzeti megváltónknak, ki Isten kegyelméből a szabadságot vivta ki s büszkén mondhasuk, hogy nem hagytuk eredmény nélkül elhangzani a szót: „Szobrot Kossuth Lajosnak.”

Baja, 1903. május havában.

Hazafias üdvözléssel

Grünwald Jolán.

HIREK.

Személyi hir. Polgár József a szabadkai kir. törvényszék elnöke f. hó 4-ike óta városunkban időzik s a helybeli kir. járásbírósnál tart vizsgálatot.

Kitüntetés. Pollerman Arthur orvos-növendéket, aki a budapesti mentőegyesületnek is derekas tagja, kiváló kitüntetés érte. A mentési munkálatoknál tanusított ügybuzgalmaért ezüst érmet kapott, melyet özv. gróf Almássy Györgyné nyújtott át neki.

Képviselőnk parlamenti szereplésének méltatása. A magyar hírlapok legkiválóbbjainak egyike: A »Magyarország« e hó 8-iki számában a politikai helyzetről írva, egyebek közt a következőket mondja: »Mondhatni, hogy nemcsak a régi gárda áll helyén, de az ellenzék fiatal erői közül is számosan fejtenek ki példátlan fáradozást és nem egy közülök válik ki a küzdelemből erőteljes parlamenti tehetségével. Krasznaynak magvas fejtegetései, Sebess Dénes biggadt, nyugodt érvelése, Reich Aladár tartalmassága, hogy csak egy-kettőt említsünk, mindjárt szembe tűnik«.

A közigazgatási bizottság folyó hó 8-án, tartotta rendes havi ülését. A polgármester havi jelentése után Szabó Samu I-só aljegyző jelenti, hogy Mocsányi Károly, a közkórház műépítész fejeletést tett azon hivatalnok ellen, aki Schleicher Antalnak kiadta hiteles másolatban az ő (Mocsányi) által a belügyminiszterhez terjesztett panasziratát. Mocsányi panaszirata azonban félre tetetett és a fejeletést megelőző vizsgálat elrendelését mellőzték.

A tisztviselő jelentésként, hogy április hóban 16-tal több volt a születési, mint a halálozási eset. A közigazgatási bizottság elhatározta, hogy Baja és Zombor között egy harmadik vonalpár indítását kéri és ez ügyben feliratot terjeszt a keresk. miniszterhez.

Pályázat irnoki állásra. A bajai kir. járásbírósnál a Weisz Henrik halála folytán megüresedett irnoki állásra a hivatalos lap f. hó 3-iki számában pályázat van hirdetve. A pályázati határidő 14 nap.

Halálozás. Súlyos csapás érte id. Mérei Lőrincz törvh. bizottsági tag családját. Fia ifj. Mérei Lőrincz f. hó 2-án rövid szenvedés után életének 28-ik és házasságának 5-ik évében elhunyt. Hült tetemeit f. hó 4-én d. u. 1/2 órakor kísérték örök nyugalomra őszitve részvét mellett nagyszámú gyászközönség. Az engesztelő miseáldozatot f. hó 5-én reggel 1/2 órakor mutatták be a szent Rókus kápolnában. Az elhunytat fiatal özvegye és egy kis árvája siratja.

Dülöfélében. Értesülésünk szerint az épülőfélben lévő közkórház gazdasági pavilonjának tornya — düledezik.

Halál a vasúton. Egy tekintélyes bajai nagykereskedő, Sommenschein Zsigmond, aki hizott marhákat szokott külföldre szállítani és akit egész Bácskában, mint derék, becsületet kereskedőt ismertek: f. hó 4-én Bécsből és illetve Budapestről haza akart utazni. Kis-Körös táján a hatalmas, erős férfiú hirtelen rosszul lett és mikorra a vonat Kis-Körösre ért, a szerencsétlen ember meghalt. A vasúti előjáróság a rendőrség segélyével azonnal kiszállította a hullát és Baján lakó családját értesítette a szerencsétlenségről. Felesége, akit csak annyit tudtak, hogy férje utazás közben rosszul lett, nyomban el utazott Kis-Körösre, ahol biztos tudomást szerzett a szomorú valóságról. Feleségén kívül nagy kiterjedésű rokonság gyászolja az elhunytat, akinek holttestét Bajára szállították és folyó hó 7-én d. e. nagy részvét mellett helyezték örök pihenőre.

Bajai párbajozók. Milassin Zakár bajai magánzó és Gajdos Károly bajai adótsízt ez év január hó 5-én párbajt vívtak, a mely alkalommal Milassin Zakár a jobb kezére kapott súlyosabb vágást. A királyi ügyészség vádat emelt ellenük párviadal vétsége miatt. A szabadkai kir. törvényszék büntető tanácsa f. hó 6-án tárgyalta az ügyet és Milassin Zakárt 8 napi, Gajdos Károlyt pedig 14 napi államfogházra ítélte. Elsőrendű vádlott ítéletében ügyész is, vádlott is megnyugodtak, másodrendű ellen azonban az ügyész súlyosbításért, vádlott pedig a bűnösség megállapítása miatt felebbezést jelentettek be.

Huszonöt éves orvosi jubileum. Dr. Alföldy Lajos, városunk előkelő orvosa, e hó 4-én ünnepelte meg — szűk családi körben — huszonöt éves orvosi jubileumát. Ebből az alkalomból úgy a város, mint a vidék intelligenciája nagy számban kereste fel a közszeretnek örvendő orvost jókívánataival.

Öngyilkossági kísérlet. Özv. Juhász Mátyásné vadházasságban élt Banyák Ignác,

Braziliában nemrég elhalt zenészszel. Juhászné f. hó 2-án délután az istvánmegyei temetőben öngyilkossági szándékból egyet a jobb halántékába és egyet a bal mellébe lőtt. Beszállítottatott a városi kórházba, életben maradásához van remény. Banyák azon igérettel távozott Braziliába, hogy ha onnan visszatér házasságot köt Juhásznéval s minthogy a halál azt megakadályozta Banyákat igérete teljesítésében, azért akart Juhászné is megválni az élettől.

Felhívás Baja város polgárságához! Az országgyűlési képviselőválasztóknak az 1904-ig szóló névjegyzéke f. hó 5-től kezdve f. hó 25-ig a városi irodaigazgató hivatalos helyiségében közszemlén van és abba a köznapokon d. u. 2—6 óra között mindenki betekinthet.

Felhívjuk tehát mindazon polgártársainkat, akik a választói névjegyzékből kimaradtak és a felvételre igényt tartanak, f. hó 5-től legkésőbb 15-ig adókönyveikkel együtt jelentkezzenek pártunk vezetőségénél, amely által a felvétel iránt díjmentesen fog intézkedés tétetni.

Duna-ünnepély. Az az óriási érdeklődés, mely az egész országban mutatkozik a május 13-iki Duna-ünnepély iránt, igen helyes intézkedésre ösztönözte a rendező-bizottságot. A vidéki közönség ugyanis csak az ünnepélyt közvetlen megelőző napokon érkezik Budapestre és csak ekkor válthatja meg jegyeit a tribünökre és séta hajókra. Hogy azonban a közönségnek ez a része a budapesti közönséggel szemben hátrányba ne jusson, a rendező-bizottság a vidékről feljövők számára nagyszámú tribün-jegyet tart fenn. Ezek a jegyek a legjobb ülésekre szólnak, mert az ünnep országos jellegűre való tekintettel a vidéki közönséget a legnagyobb előzékenységgel fogadja a rendezőség. Támogatja ebben a törekvésében a Máv. menetirodája is, mely az ünnepélyre külön lakásirodát szervezett. Több ezer kényelmes és olcsó lakás áll a vidéki közönség rendelkezésére. Akik lakást akarnak rendelni, már most megtehetik azt. Egyszerű levélbeli felszólításra a Máv. menetjegyirodája (Vigadó-tér 1.) mindenkinek alkalmas lakást tart fenn.

Már megint Lovretits. Ezuttal azonban — csodák csodájára — mint passiv fél szerepel. A rendőrségtől kaptuk ugyanis a következő hirt: F. hó 3-án éjszaka Lovretits István és Kricskovits Sándor, kik már 1 1/2 év előtt egymásra lövöldöztek, de kibékültek, az Erzsébet királyné és a Szeremlei-utca szegletén találkoztak és egymásnak szemrehányást tettek. Kricskovits sirni kezdett és elővette pisztolyát és Lovretitsre lőtt. A vágott ólomdarabok Lovretits kalapját rosta alakúvá lyukasztották, néhány ólomdarab Lovretits fejét könnyen sértette meg. Lovretits Kricskovits ellen panaszt nem emel, de azt mondta, hogy a kölcsönt vissza fogja adni.

Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a »Sétatéri« vagy a »Margitszigeti« fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Zongorák és cimbalmok — csak első rangú gyártmányok — kedvező fizetési feltételek mellett tíz évi jótállással kaphatók Wagner Antalnál Baján.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőratkát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! Gyarmati Emil városi gyógyszerháza a Szent-Háromságához Baján.

Tarkaságok.

Kaland az uton. Egyik szabadkai családnak szépséges fiatal szőke leánya nemrég Bajára utazott látogatónak.

Tömérdék sokan szállottak fel a vonatra, de az utasok nagy része már a közeli állomásokról el-elmaradozott s Bikity-Borsódnál egészen egyedül maradt a bőrpamlagos kupéban. Azonban ez sem tartott sokáig, mert a

vonat indulása előtt egy csinos, kis bajuszú legényke ugrott fel és a vele szemközi helyet foglalta el a kocsiban.

A kis lányt szörnyű félelem szállotta meg a magányban. Eszébe jutott az otthoni figyelmeztetés:

— Őrizkedjél a vonaton mindenféle ösmerehetségtől!

Hirtelenében arra gondolt, hogy leszáll, de mikor ez a mentő eszméje támadt, az átkozott vasbika éppen elindult. A fiatal ember pedig — a kis leánynak úgy tetszett — egész bizalmasan hunyorgatott és laposakat pislantgatott nagy szemével, amitől úgy megremegett, mint a novella-beli nyárfalevél. Sőt még ennél is jobban, mikor a legényke ezt kérdezte:

— Hova utazik Nagysád?

Gyöngye hangon felelt a lány:

— Bajára.

Ugy látszott, mintha ez a válasz jól esett volna amott. Izgatottan kezdte pödörni a csöppnyi kis bajuszát, közbe köhintett is egyet-egyet, mint aki mondani akar valamit.

Néhány percig tartott ez így, míg végre a fiu kényelmesen megvetette a hátát az ülésen és újból megszólalt:

— Nagysádot egy szivességre kérem.

Az utitársnő félő hangon mondta:

— Tessék.

— Ha Bajára érünk: kegyeskedjék engem — felkölteni, — szolt és ezzel lecsukta szempilláit.

Dal a hosszú szoknyáról.

Bebée, a bájos szőke lányka
Egy enyhe májusi napon
Arra ébredt, hogy kis ruhája
Megnőtt neki, de biz' nagyon!

A bakfiskornak így hát vége;
Im nagy lány lett belőle már!
Ő lesz most majd a bálók fénye,
S a corsó disze ugy-e bár?

Hosszú ruhája még szokatlan,
S ha végig megyen az utcán
Félénken lép, tagadhatatlan,
És szende pir fut az arcán...

A tapintatos rendőr. Vig muzsikaszó hangzott a májusi éjszakában. A Központból szűrődik ki, ahol ismert, jónevű bajai uriember mulat. Később eszébe jut valami, azaz valaki. Az ideálja. Az uriember következőleg felszedelőzködik, viszi magával az egész bandát éjjeli zenére. Nem is kell messzire mennie, ott van a cél a közelben, a vasút felé. Még rendőr is posztol az utcán és kíváncsian törtet előre, megtudni, hogy vajjon ki akar közelebbi összeköttetésbe jutni a kapitány úr birságoló kezével.

Meglátva a jókedvű urat, aki biz nem egyszerre fizetett már spriccereket, egyszerre kétrét görbül rendőrünk.

— Szabad-e itt az utcán muzsikálni? — hangzik feléje a jóízű kérdés.

— Azonnal, tekintetes ur, csak egy percig tessék várni, amíg elbúvok.

Szolt és lóhalálában vágatott a vasút-kert bokrai közé.

Az édes apa a táblánál. Fiatal, fekete szemű kis leányok nem ismernek nagyobb veszedelmet, mint mikor azt mondja nekik a tisztelendő néni:

— Rossz voltál, leányom, kimégy a táblához!

A táblánál ugyan nem csinálnak semmit az apró Böskék, Ilonkák, hanem hát éppen ez a baj. Őket nézi az egész osztály, rajtuk szánakozik a többi pirinkó pályatárs, ők maguk pedig pironkodva fordítják rózsás arcukat a fal felé.

Jár oda a többek között egy nagyon huncut kis leány, névszerint Nusika, aki már megüzente a redakciónak, hogy kegyetlen bosszút áll a kiserkesztésekért, — következőleg kiserkesztjük.

Nusika a mult hét egyik napján végtelenül rossz kedvű volt. Alig lehetett szavát venni, tizenkettőkor is némán maradt a helyén, noha máskor ő az első az utcán.

— Hát te veled mi van? — kérdezte az aggodó tisztelendő néni.

Nusika egyre nagyobbakat hallgatott, míg egyszerre csak elfakadt sírva.

— Ugy fáj a szívem! Édes apa a táblánál van reggel óta, pedig olyan jó az apuska!

És nem akarta megérteni sehogy sem, hogy édes papája mint tanu szerepel a szegedi ítélőtáblán és nem állították ki olyan csintalanságokért, amilyenekért a kis Nusika — barát-nőit szokták.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

D. F. Szeged. Szívesen látjuk további munkálkodását és készséggel adunk helyet irandó b. cikkeinek, ha azok lapunk keretébe illenek. Az előfizetésre nézve Ön van tévedésben. Szíveskedjék tehát a március végével lejárt előfizetést megújítani.

K. K. A tiszteletpéldányt tessék előbb kiérdekelni.

Omega. Ó, maga! Nem is tudtuk, hogy ilyen hamis. Ha lehet: közöljük.

Z. L. Sajnos, nem közölhető.

NYILT TÉR

Ezen rovat alatt közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására juttatni, hogy szállodámat, kávéházamat és éttermemet, nemkülönben kertihelyiségetem ujonan, a legmodernebb stílusban berendeztem, azokat új világítással láttam el, egyszóval nem kiméltem sem költséget, sem fáradságot, hogy a mélyen tisztelt közönség éveken át élvezett kegyét a jövőben is kiérdemljem. Ez a körülmény készített engem arra, hogy ismét egy — bizonyára tetszéssel találkozó ujtással lépjek a t. közönségünk elé. Ugyanis már a legközelebbi napokban kerül nálam kimérésre a világhírű

pilseni sör (ősforrás).

Hogy a kitűnő sört mindig egyenlő hőmérséklet mellett szolgálhassam fel, e célra egy amerikai jég szekrényt építtettem s hiszem, hogy a t. c. közönség engem ezen új vállalkozásomban is támogatni kegyeskedik, mert csakis így lehet módomban a legjobbat nyújtani.

Egyben van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy nálam naponta friss *villás reggeli* kapható s hogy minden igyekezetem odairányul, hogy jó ételek és különleges italok legmértányosabb árak mellett való kiszolgálása által nagyrabecsült közönségünk teljes megelégedését érdemljem ki.

Minél számosabb látogatásért esedezve, maradtam kiváló tisztelettel

Zweig Mór,

szállodás.

Minden este o o
a közkedvelt o
Dankó-féle o o
zenekar játszik.

Egy pohár pilseni
sör 22 fillér. o o

Köszönet nyilvánítás.

Hálás köszönetemet fejezem ki mindazoknak, akik felejtethetetlen jó Lőrincz fiam gyászos elhunyt alkalmából bennünket részvétükkel felkeresni, illetőleg a temetésen résztvenni sziveskedtek.

id. Mérey Lőrincz és
családja.

2777. sz.

tkv. 1903

Árverési hirdetés.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést Dr. Szirmai Vidor bajai ügyvéd által képviselt Csáp Venczel bajai lakosnak, Beck József budapesti lakos végrehajtást szenvedett elleni ügyében 300 korona tőke, ennek 1900. évi január hó 4-től járó 4% kamatai 84 korona 80 fillér eddigi, 14 korona ezuttal és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t. cikk 144. és következő §-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. járásbíróház területén lévő a bajai 1180 számú betétben I. 1—2 sorszám Beck férj. Kukura Magdolna, Beck Matild, Beck Anna, Beck Ferencz, Beck József, Greiner Gizella, Greiner Jozefa, Beck József, kiskoru Beck Mariska, Veninger Istvánné Beck Mathid, Kukura Pálné, Beck Linka, Csáp Venczelné Beck Anna és Schoblocher Antalné Grinya Jozefa nevében felvett 2242., 2243. hrszám Belváros, Mátéháza-utcai 25. számú ház és kertre egészben, tehát az 1881. évi LX. t. cikk 156. §. értelmében a tulajdonosokat illető jutalékra is 1563 kor. kikiáltási árban ezennel elrendeli, és annak Baján a telekkönyvi árverési helyiségben 1903. évi június hó 8-ik napjának d. u. 3 óráját kitűzi, a midőn a fenneb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben, vagy ovadékképes papírokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Vevő köteles a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az 1-ső részletet 30 nap-, a másodikat 60 nap-, a harmadikat pedig 90 nap alatt mindig az árverés jogerőre emelkedésétől számított, de mégis az árverés napjától járó 5% kamatokkal együtt a bajai kir. adó mint letét hivatalba az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapesán lefizetni.

A bántapénz az utolsó részletbe számíttatik be.

A részletes árverési feltételek ezen kir. telekkönyvi hatóság irattárában és Baja város rendőrkapitányi hivatalánál megtekinthetők.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Bajan, 1903. évi márc. hó 20-án.

Romátka,
kir. albiró.

● — ● Pártoljuk a honi ipart! ● — ●

A legjobb
Író ténták „STELLA“ védjeggyel
Másolható ténták „STELLA“
Szines ténták „STELLA“
Tusoldat „STELLA“ védjeggyel

készülnek a „STELLA“ vegyészeti gyárban

— B U D A P E S T E N. —

Fóraktár:

Ifj. WAGNER ANTAL papirkereskedésében

— ● B A J A. ● — 52-5

● — ● Pártoljuk a honi ipart! ● — ●

Pártoljuk a magyar ipar termékeit!

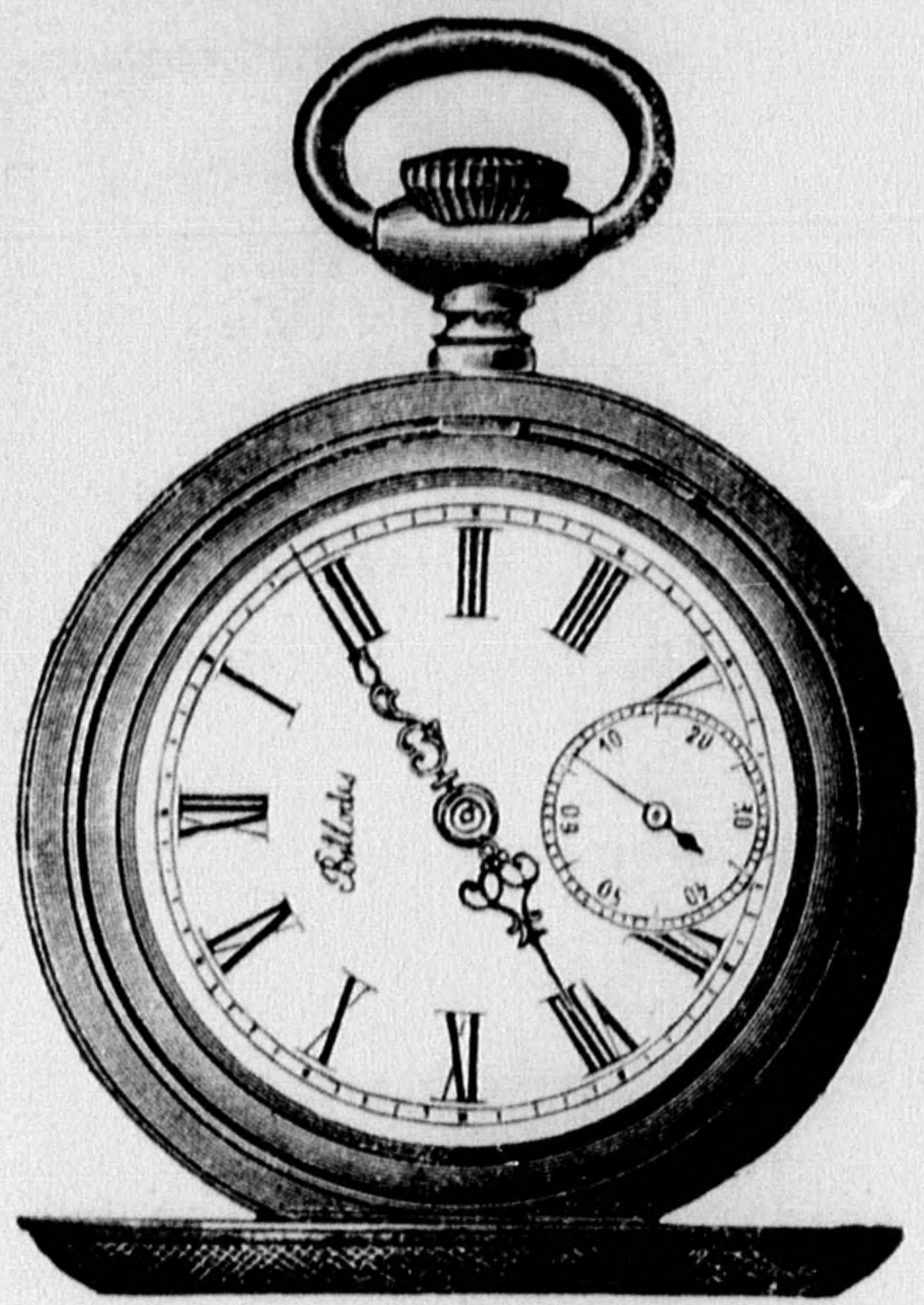
Pártoljuk a honi gyártmányokat!

A Szent-Antal-
utca elején egy
csinos bútorozott,
tisztá

S Z O B A

június hó 1-ére
kiadandó.

Cim a kiadó-
hivatalban.



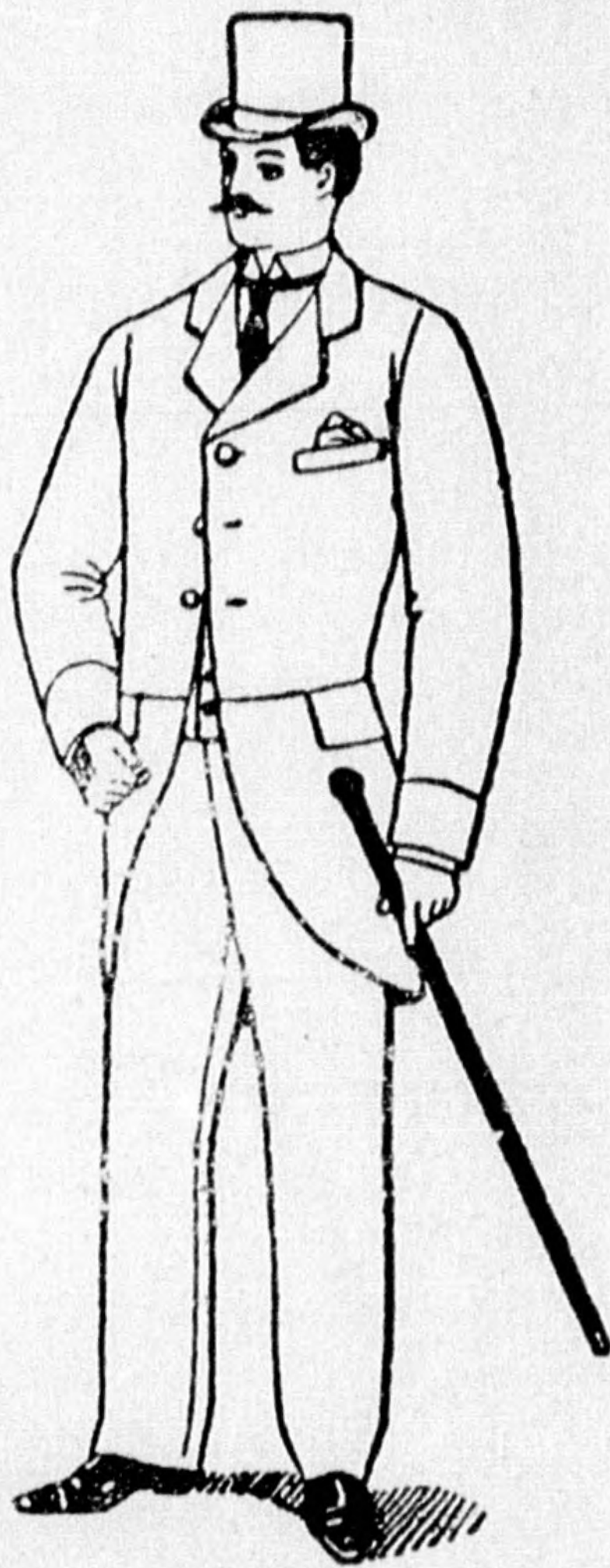
Másodpercnyi pontossággal jár a
világhírű

BILODES-ÓRA,

melyet a párisi világkiállításon legmagasabb éremmel tüntettek ki,
kapható **10 évi írásbeli jótállással**

RUDE IGNÁCZ műórás és ékszerésznél **BAJÁN**, a „Központi Szálló“ átellenében

hol egyszersmind **mindenféle alkalmi ajándékul** alkalmas mindennemű arany- és ezüst-ékszerek, evőeszközök stb nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók.



Kiváló minőségű

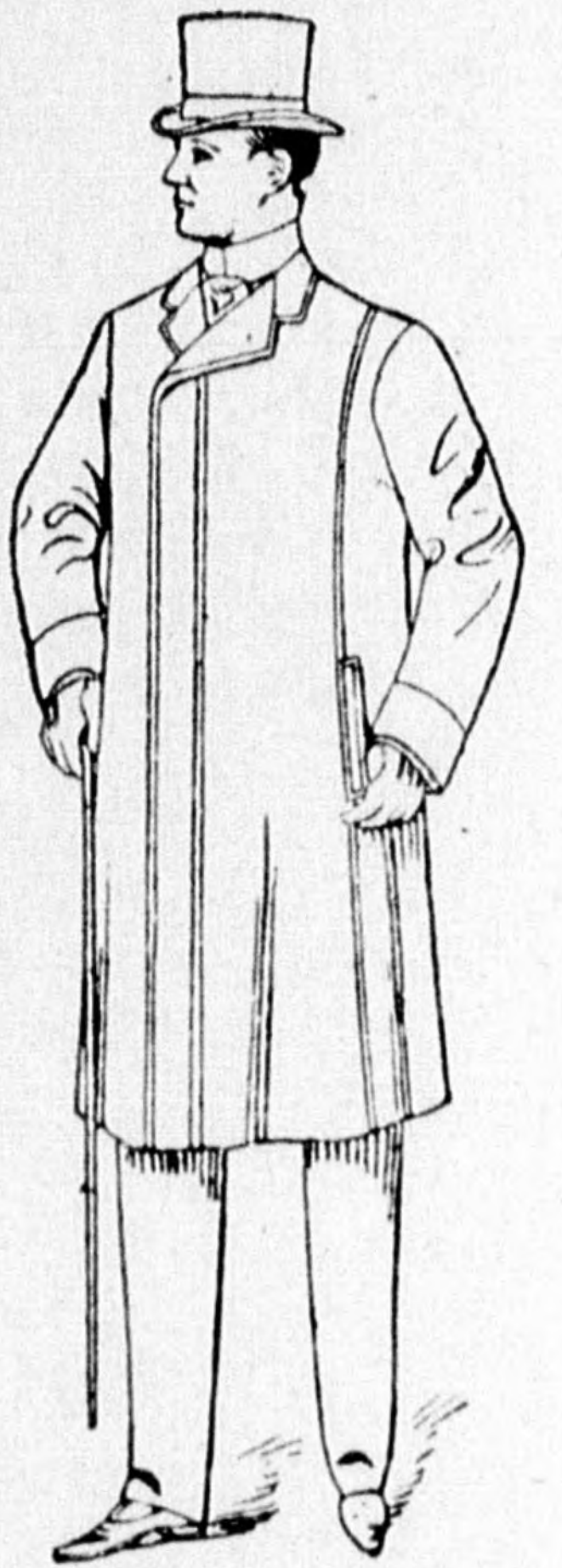
hazai és valódi angol kelmékből mérték után, a legújabb francia divat szerint, a legjutányosabb árak mellett készít: **felöltőket, egész öltönyöket** stb. stb.

az „**Angol szabóhoz**“

cimzett szabászati műterem

BAJÁN,

a Kollár-féle könyvkereskedés mellett.



Minden praktikus háziasszony,
aki a
zománcozott edény

jóságát nem a külsejében, hanem annak tartósságában és olcsóságában keresi, az csupán a szürkén zománcozott **Westen P-féle „secessió“** védjeggyel ellátott

lemez főző-edényeket

vásárolja, melynek zománca használat közben nem pattan le s a forró tűzhelyen akár üresen is állhat.

Főraktár:

DRESCHER GYULA

VASKERESKEDÉSÉBEN

BAJÁN,

12-5

hol az árú leszállított gyári árak mellett kapható.

Törlesztéses kölcsönök engedélyeztetnek földbirtokokra a

Bácskában 600 korona, 700 korona, sőt 800 korona is katasztrális holdanként. Megvásárolt földekre a **vételár háromnegyedrésze** lesz megszavazva

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmos,

bankigazgató

S Z E G E D E N

Megbízható, szolid ügynökök alkalmaztatnak.

Feltűnő ujdonság.

DELICE — Minden hirdetés felesleges —
A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat

legjobb valódi francia **szivarkapapír** és **szivarkahüvely** kapható az ország minden különleges-
ségi árudájában.

|| Feltűnő ujdonság! Az ötvös-ipar remeke! ||

Feltűnést keltő ujdonság egyedüli elárusítását sikerült **galvanoplasztikai képekben** Baja város és környéke részére megszerezni. A mondott china-ezüstből készült domborművű falképek — különféle esetben kapható — díszére válik bármely nagyúri szalonnak. Ára drb.-ként 11 koronától feljebb.

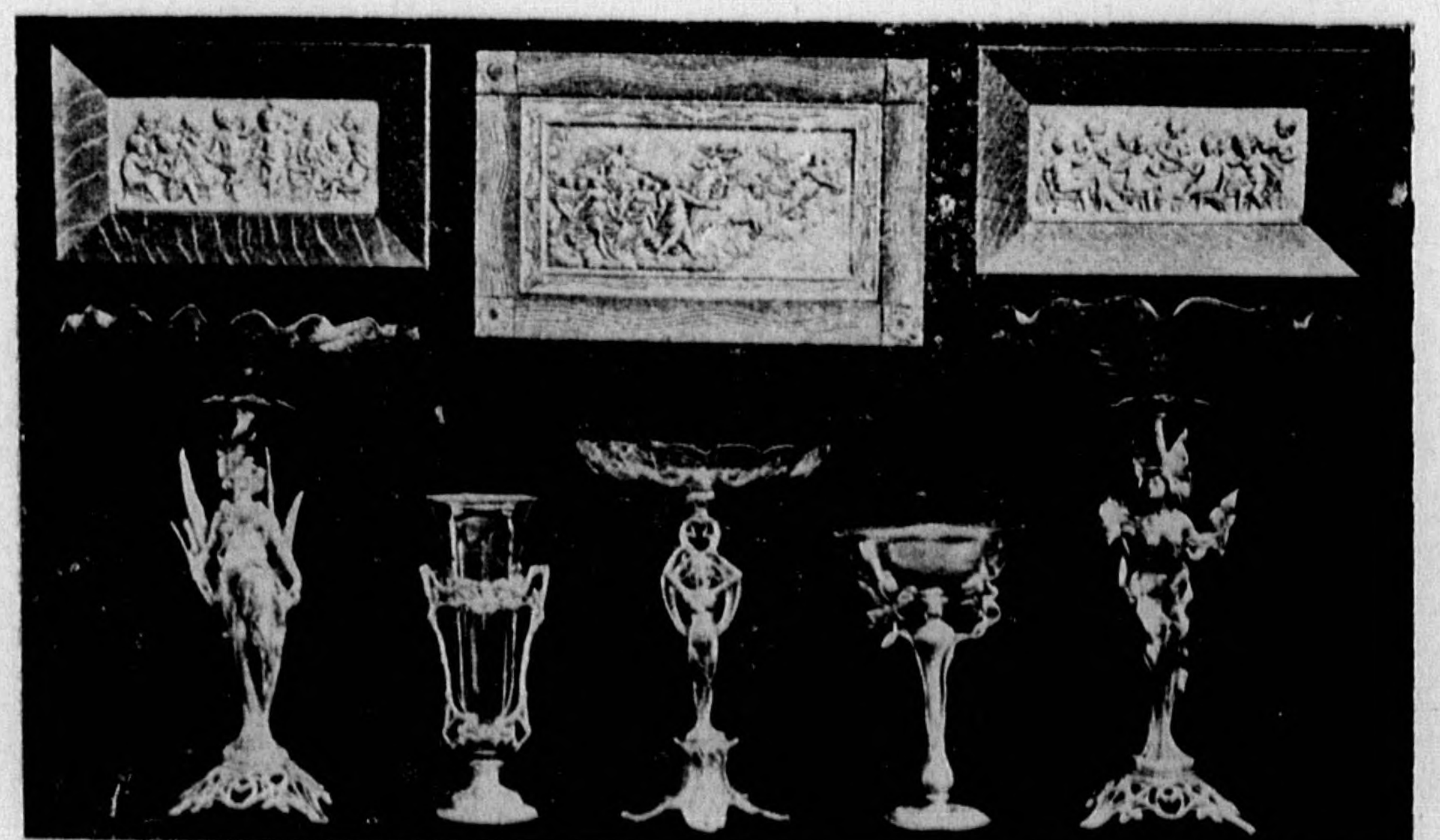
Legalkalmasabb nászajándék! Legalkalmasabb névnap ajándék! Legalkalmasabb születésnap ajándék!

Van szerencsém egyszersmind sok fővárosi üzlettel vetekedő

óra- és ékszerraktáramat

a mélyentisztelt közönség szíves figyelmébe ajánlani. Kitűnő tisztelettel
Baja, 1903. év május havában

Krausz Lipót.



Néhány szó az irodalom t. barátaihoz.

Hazafias tisztelettel hozom t. e. intelligens közönségünk szives tudomására, hogy a budapesti **Révai Testvérek irodalmi részvénytársaság** fő képviselőjét Baja város és Bács-Bodrogh vármegye területére elvállaltam, mely által abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy bármi néven nevezendő irodalmi művet a *legelőnyösebb részletfizetési feltételek mellett* bocsáthatom t. vevőim rendelkezésére. Irodalmi termékeknek részletfizetés útján történő beszerzése a könyvvásárlás legnépszerűbb módja ma, mert úgyszólván bárkinek, még a legszerényebb jövedelemmel bíró egyénnek is módjában van egy-egy becses művet, — ha még olyan nagy terjedelmű is az — csekély, havi néhány koronás részletfizetés mellett beszerezhetni, anélkül, hogy a mű ára csak egy fillérrel is felemeltetnék.

Révai Testvérek cégnek országos, előkelő hírneve, valamint a magam reputációja garantiát nyújtanak arra, hogy t. ügyfeleink megrendeléseit a legnagyobb lelkiismeretességgel fogjuk effectuálni.

Részletfizetéssel történendő megvételre van szerencsém a következő műveket ajánlani:

Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadása, 100 kötet. Ára 500 K. Havi részlet 4—20 K.
 Pallas Nagy Lexicon, 18 kötet. Ára 216 K. Havi r. 3—10 K.
 Nagy Képes Világtörténet, 12 kötet. Ára 192 K. Havi r. 3—6 K.
 Magyar Nemzet története, millenniumi kiadás 10 kötet. Ára 160 K. Havi r. 3—8 K.
 Brehm, Állatok világa, 10 kötet. Havi részlet 3—4 korona.
 Corpus Juris Hungarici (Magyar törvénytár 1000—1895-ig) 20 kötet. Ára 150 K. Havi r. 6—10 K.
 Magyar Remekírók, 55 kötet. Ára 220 K. Havi részlet ötkötetes sorozatonként 3 korona, Shakspeare színműveivel 4 kor.
 Therapia. Az orvosi tudományok encyclopédiája. 12 kötet. Ára 72 K. Havi r. 3 K.
 Egyetemes irodalomtörténet, 5 kötet. Ára 100 korona. Havi részlet 3 korona.

Továbbá a következő műveket:

A mű címe	Ára korona érték	Havi részlet
Arany János dalai	16.—	2.—
Carthy, Anglia története, 3 k.	21.60	2.—
Eötvös József, Karthausi. Albumkiadás	13.60	2.—
Eötvös József, Karthausi. Emlékkötés	9.—	2.—
Eötvös József, Növérök	8.—	2.—
» » Magyarorszá. 1514. 2 kötet diszkötésben	14.—	2.—
Eötvös József, Falu jegyzője. 2 k.	14.—	2.—
Eötvös József br. összes művei	104.—	4.—
Eötvös Károly munkái I/XII.	72.—	4.—
Ezernyolczszáznegyvenyolcz	30.—	2.—
Falk, Kor- és jellemrajzok. Ktve	8.—	2.—
Illés, Büntetőtörv. magy. 3 k.	36.—	4.—
» » zsebkötés	5.—	2.—
Jókai, Ujabb munkái, 32 kötet	130.—	5.—
Kiss József összes költeményei diszkötés	48.—	4.—
Magyar Művészek I.	30.—	2.—
Magyar Művészek II.	30.—	2.—
Mikszáth munkái I/XII	72.—	4.—
» » I/XX.	120.—	5.—
Rákosi Viktor munkái 16 köt.	96.—	3.—
Ranke, Római pápák, 3 kötet	20.—	2.—
Révai-Iéle Szalon-könyvtár. 21 k.	32.—	2.—
Révai S., Társadalmi jólét. Kötve	12.—	2.—
Robida 100 év múlva.	18.—	2.—
Stanley, Utazásom	24.—	2.—
Széchenyi Utazása	24.—	2.—
Symonds, Renaissance, 3 kötet	21.60	2.—
Újfalvy Utazása	16.—	2.—
Acsády, Kézi Lexikon I/II.	20.—	2.—
» » Magyar birodalom története 2 kötet	32.—	2.—
Arany J. balladáit 2 köt. fényes diszmunka	150.—	10.—
Athenaeum olvasótára összesen	250.—	10.—
Ballagi Német szótár. 2 kötet	32.—	2.—
Bárony, Erdőn-mezőn	20.—	2.—
» » Vig világ	24.—	2.—

A mű címe	Ára korona érték	Havi részlet
Bárony, Természeti és vadász-képek	13.—	2.—
Bartók, Mohács után	20.—	2.—
Beniczky regényei 40 kötet	100.—	6.—
Beöthy, Képes Irodalomtörténet I/II.	40.—	2.—
Bródy, Ezüst kecske	32.—	2.—
Bródy S. munkái. 22 kötet	107.80	5.—
Corpus Juris Hungarici 1896—1902.	48.—	2.—
Csiky színművei 6 kötetbe kötve	34.80	2.—
Dárday, igazságügyi törvénytár	60.—	4.—
» Közigazgatási törvénytár	116.—	4.—
Dedek Cr., Szentek élete. 2 k.	36.—	3.—
Dériné naplója I/III.	20.—	2.—
Didon, Jézus Krisztus	90.—	5.—
Dietzel-Mika, Apró vad vadászata	20.—	2.—
Dóczi Lajos munkái, 10 kötet	70.—	3.—
Egyetemes regénytár összesen	300.—	15.—
Endrődy, Kincsesháza	10.—	2.—
Endrődi S. költeményei	24.—	2.—
Fabinyi, Curiai határozatok. Eddig 7 kötet	62.—	4.—
Festészet Remek. I/II.	80.—	4.—
Flammarion, Csillagászati olvas. Flammarion, Csillagászatban. 2 kötet	24.—	2.—
Fodor, Magánjog. 5 kötet	76.—	3.—
Fodor-Márkus, Perrendtartás. 3 kötet	38.40	3.—
Francia remekírók gyűjt. 36 köt.	140.—	7.—
Frecskay, Találmányok könyve 2 k.	26.—	2.—
Garay költeményei	32.—	2.—
Gáspár, 40,000 mértföld. Kötve	13.—	2.—
Göre Gábor könyvei, 10 kötet	36.—	3.—
Gracza, Szabadságharc, 5 köt.	70.—	5.—
Gracza, Nevető Magyarország. I/II.	14.—	2.—
György E., Föld és népe I/V.	75.—	4.—
Heine, Dalok könyve	12.—	2.—
Herczeg Ferencz munkái. 23 k.	96.20	5.—
Híres asszonyok }	20.—	2.—
Híres szerelmesek }	20.—	2.—
Holub E. Délafrikai utazása 2 k.	26.—	2.—
Hübner, Britt birod. keresztül 2 k.	21.60	2.—
Jogi compendiumok gyűjt. 28 köt.	44.80	2.—
Jogi ismétlő könyvek gyűjt. 24 k.	39.20	2.—
Jogi Lexikon. 6 kötet	120.—	4.—
Jókai Mór munkái népsz. kiad. 33 k.	172.—	10.—
Jósika Miklós regényei. Kötve. Uj kiadás. I. sor. 10 köt.) II. » 5 »)	75.—	5.—
Kemény Zsigmond összes műve. I/VIII.	53.—	4.—
Kneipp-irodalom, 7 kötet	18.20	2.—
Költők-Albuma	56.—	4.—
Kossuth iratai. 10 kötet	116.—	4.—
Közgazdasági Lexikon. 3 kötet	72.—	3.—
Lehmann, Atlas, 10 kötet	150.—	4.—
Lexikon-szekrény	42.—	3.—
Madách, Ember tragédiája, vászon	36.—	10.—
Madách összes művei	28.—	2.—
Magyar Dekameron, 2 sor. a	20.—	2.—
Marlitt E. összes regényei	56.—	4.—

A mű címe	Ára korona érték	Havi részlet
Márkus, Felsőbírósgaik elvi határozatai I—XII. és 1902.	151.—	6.—
Marschalkó, Igazságügyi rendelekek. 7 kötet. Kötve	79.—	5.—
Mátyás Király Emlékkönyv	24.—	2.—
Munkácsy Mihály élete és művei	48.—	4.—
Nagy. S., Francia önk. levelek	20.—	2.—
Nemes-Nagy, Viseletek Története	80.—	6.—
Német Remekírók gyűjt. 50 k.	140.—	7.—
Nők Könyvtára. 6 kötet	31.—	2.—
Ohnet Gy. regényei. 44 kötet	44.—	2.—
Pekár, Delen és Északon	20.—	2.—
Petőfi összes művei 6 kötet	56.—	4.—
» » költem. ill. diszkötés 2 selyemkötésben	84.—	4.—
» » 2 vászonkötésben	72.—	4.—
Petőfi-Album, kötve 16.—, celluloid kötés	20.—	2.—
Petz, Ókori Lexikon. Eddig I. k.	22.—	2.—
Platen, Uj gyógy mód. 2 k. Ktve	28.—	2.—
Ragályi, Sommás eljárás. Kötve » Örökösödési eljárás. »	12.—	2.—
Ráth Gy. Az iparművészet könyve 3 kötet	48.—	3.—
Roder, Német önk. levelek	16.—	2.—
Röptében a nagy világ körül	20.—	2.—
Schmidt, Ifjúsági iratok, 20 köt.	28.—	2.—
Schöner, Róma	36.—	2.—
Shakspeare színművei. Kis kiad. 6 k.	30.—	2.—
Slatin Pasa, Tűzzel-vassal	16.—	2.—
Szakácskönyv, magyar-francia	15.—	2.—
Szalay-Baróty, Magyar történet, bőrkötés	64.—	4.—
Szana, 100 év a művészet történetéből	40.—	2.—
Szines könyvek. Eddig 20 k. Ktve	48.—	3.—
Széchenyi munkái I/IV., VI.	58.—	4.—
Tauszk F., Diagnostika. 2 k. Ktve	28.—	2.—
Teleki, Utazás, 2 kötet	26.—	2.—
Térty, Táblai határozatok. 5 k.	66.—	4.—
Tompa költeményei, illusztr. kiadás	32.—	2.—
Tompa Virágregék	16.—	2.—
» » diszkötés	50.—	4.—
Tóth Béla, Anekdoták	32.—	2.—
» » Mendemondák	7.—	2.—
» » Ritkaságok	6.—	2.—
» » Szájruj-szájra	7.—	2.—
Történelmi Életrajzok. 20 köt.	220.—	8.—
Tudományos zsebkönyvtár. Eddig 110. szám	66.—	4.—
Vadászati Ismeretek kézikönyve	16.—	2.—
Vangel, Képes természetrajz	30.—	2.—
Varga O., Vértanúk albuma	15.—	2.—
Vas Gereben munkái I/XII.	67.20	4.—
Verne Gyula munkái. 20 kötet » » összes művei. 47 k.	83.60	4.—
» » 220.30	220.30	10.—
Vörösmarthy művei I/VIII.	60.—	4.—
Werböczy, Hármaskönyv	14.—	2.—
Zichy, Leányvári boszorkány	20.—	2.—
Zichy Mihály élete és művei	90.—	5.—
Ziffer, Orvosi tanácsadó	20.—	2.—
Zlinszky, Magánjog	20.—	2.—
Zola regényei, 14 kötet kötve	78.20	4.—

Csoportmegrendeléseknél, ha a megrendelt művek 20—30 koronát tesznek ki, a havi részlet 2 korona; 30—60 koronánál 4 korona; 60—100 koronánál 6 korona.

A t. c. közönség szives támogatását kérve, maradtam

Baja. 1903. év tavaszán.

kiváló tisztelettel

ifj. WAGNER ANTAL könyvkereskedő,
 mint a **Révai Testvérek irodalmi részvénytársaság** fő képviselője.

ELSŐ BAJAI
 AGYAG-, CZEMENT- és GIPSZÁRÚGYÁR
 ÖZV. SPITZER SIMONNÉ.

Legújabb mintájú diszes

CZEMENTLAPOK,

utczák, udvarok, folyosók, konyhák,
fürdő-szobák, kapualjak, T E M P L O M O K, fatak,
stb. **kirakására.**

VIHARÁLLÓ VIZHATLAN

czement diszcserép

legjobb tetőfedőanyag.

GIPSZDISZITMÉNYEK

bármily minta szerint.

MŰKÖVEK

u. m. sírkövek, jászlak, kémény- és falfedők, lépcsők, szökő-kutak,
épületaljak stb.

Graniterrazzo, betonmunkák,

CZEMENT CSŐVEK.

Építési anyagok u. m.

beocsini román- és portland **CZEMENT**

M É S Z,

aszfaltlemezek, nádszövet, kátrány, carbolineum, meszelők,
dunahomok, kavics stb



Legjobb gyártmányok. Legolesőbb árak.



Megrendelési iroda és minta-raktár a Tóth Kálmán-téren.



Városi telefon 32. — Gyári telefon 33.